

Nefnd innanríkisráðherra til að meta áhrif niðurskurðar fjárveitinga á starfsemi þjóðkirkjunnar og afleiðingar þess að haldið yrði áfram á þeirri braut.

SKÝRSLA TIL RÁÐHERRA

INNGANGUR – UM ÁFANGASKÝRSLU NEFNDARINNAR

Svo sem fram kom í áfangaskýrslu nefndarinnar, sem gefin var út hinn 16. nóvember 2011 skipaði ráðherra starfshóp þennan eftir að biskup Íslands hafði lýst áhyggjum sínum af fjárhagsstöðu safnaða þjóðkirkjunnar vegna lækkunar á sóknargjöldum. Starfshópurinn skyldi meta áhrif niðurskurðar fjárveitinga á starfsemi þjóðkirkjunnar og afleiðingar þess ef haldið yrði áfram á þeirri braut.

Starfshópurinn lét reikna út hver þessi niðurskurður hefði verið allt frá því hann hófst eftir bankahrunið og bera hann saman við þann niðurskurð sem almennt hefði verið á framlögum til reksturs hjá ríkisaðilum. Þá fékk starfshópurinn aðgang að ársreikningum sókna þjóðkirkjunnar hjá Ríkisendurskoðun til að leggja mat á hvernig þær hefðu brugðist við niðurskurðinum og hvaða áhrif hann hefði haft á starfsemi þeirra.

Í áfangaskýrslunni kom fram að framlög á fjárlögum til þjóðkirkjunnar eru í meginatriðum af tvennum toga, þ.e. þau byggja í fyrsta lagi á samkomulagi ríkisins og þjóðkirkjunnar frá 1997 um kirkjujarðir og launagreiðslur presta og starfsmanna þjóðkirkjunnar. Í öðru lagi byggja framlög fjárlaga á gildandi lögum nr. 91/1987 um sóknargjöld o.fl. Megintekjustofnar þjóðkirkjunnar af fjárlögum væru annars vegar greiðsla fyrir eignir sem þjóðkirkjan afsalaði til ríkissjóðs, og hins vegar skil á félagsgjaldi sem ríkið tók að sér að innheimta og var árið 1987 umreiknað í tiltekið hlutfall tekjuskatts.

Þá kom fram að frá og með fjárlögum 2009 hafi báðir ofangreindir tekjustofnar þjóðkirkjunnar verið skertir. Framlögin samkvæmt samkomulaginu frá 1997 hafi verið lækkuð „.....til samræmis við almennan niðurskurð á flestum sviðum ríkisins“ eins og segi í árlegu viðbótarsamkomulagi þar sem tilgreint hefur verið hver lækkunin sé það árið og hver uppsöfnuð heildarlækkun sé orðin. Einnig kom fram að framlögin sem byggja á sóknargjaldinu hafi áður verið verðtryggð með því að þau voru tiltekið hlutfall tekjuskattstofns. Því hafi ekki þurft að verðbæta þau sérstaklega í fjárlagafrumvarpinu. Í ákvæði frumvarps til laga um ráðstafanir í ríkisfjármálum um upphæð sóknargjalds hafi þess ekki verið gætt að verðbæta sóknargjaldið til að gætt væri jafnræðis við aðra aðila sem byggja rekstur sinn á framlögum fjárlaga. Vegna þessa hafi sóknargjald því **lækkað um nálægt 25%** umfram framlög til reksturs annarra aðila **sem sætt hafi skerðingu** til samræmis við almennan niðurskurð frá fjárlögum ársins 2008.

Í áfangaskýrslunni kom fram að athugun starfshópsins á áhrifum niðurskurðarins á starfsemi sókna og viðbrögðum þeirra hafi leitt í ljós að fjármunir til viðhalds kirkna hafi að meðaltali verið skornir niður um meira en 30% á tímabilinu svo og almennur rekstrarkostnaður kirkna

eins og laun organista og annars starfsfólks. Með vitnisburði fyrir starfshópnum var leitt fram að víða væri svo komið að segja þyrfti organistum upp störfum og kórólki fækkaði, en ekki væri lengur unnt að greiða því neina þóknun eða leggja til fjármuni til hvatningar söngstarfi. Dæmi væru þess í minni sóknum á landsbyggðinni að helgihald væri farið að líða fyrir fjárskort og í stærri sóknum í þéttbýli væru dæmi þess að **aukning aðsóknar**, eins og t.d. í barnastarfi væri farin að valda vandræðum vegna þrenginga og niðurskurðar í mannahaldi. Þá væru þess mörg dæmi að sóknir sem skuldsettar eru, t.d. vegna nýbygginga eða viðamikilla viðhaldsframkvæmda á síðustu árum væru mjög illa settar og sumar jafnvel þegar komnar í þrot. Samkvæmt gögnum frá Ríkisendurskoðun voru 92 sóknir sem ekki náðu endum saman í rekstri sínum á árinu 2010 og hafði fjölgað um liðlega 50% á þremur árum. Dregin var sú ályktun af gögnum Ríkisendurskoðunar og vitnisburði að með sama áframhaldi mundi Þjóðkirkjunni á allra næstu árum verða nauðugur sá kostur að leggja niður mikilvægan hluta af kjarnastarfsemi sinni til að forða því að kerfið í heild kæmist í þrot.

Með áfangaskýrslunni fylgdi mynd þar sem þrjár hagvísar höfðu verið stilltir á 100 árið 2008, þróun þeirra sýnd til ársins 2011 og áætluð þróun til ársins 2012. Af myndinni mátti lesa, að forstöðumönnum stofnana sem falla undir IRR væri gert að glíma við þann vanda að reka stofnanir sínar á árinu 2012 fyrir fjárheimildir sem mældust 105,44 meðan kostnaðurinn, sem fylgdi þróun vísitölu neysluverðs væri almennt kominn upp í 128,19. Söfnuðum Þjóðkirkjunnar væri aftur á móti boðið upp á að reka sig fyrir 79,4 með sama kostnað, eða upp á 128,19. Niðurskurðurinn sem söfnuðirnir stæðu frammi fyrir að teknu tilliti til kostnaðarhækkana, (38,1%), væri því í raun rúmlega tvöfaldur sá niðurskurður sem stofnanir ráðuneytisins hefðu mátt sæta (17,7%).

Áfangaskýrslu starfshópsins lauk síðan með því að fullyrt var að á árinu 2012 myndu að óbreyttu renna í ríkissjóð um 530 m.kr. vegna skerðingar sóknargjalda umfram meðaltalsskerðingu þeirra stofnana IRR sem hljóta almennar verðbætur í fjárlögum.

SKERÐING SÓKNARGJALDA Á ÁRINU 2010 OG VIÐBRÖGÐ SÓKNA VIÐ HENNI – VIÐBÓTAR-GÖGN FRÁ RÍKISENDURSKOÐUN OG GÖGN FRÁ SÓKNUM LANDSINS.

Í umfjöllun nefndarinnar um viðbrögð sókna á árinu 2010 við skerðingu sóknargjaldanna var byggt á gögnum frá Ríkisendurskoðun eins og fram kemur í áfangaskýrslu nefndarinnar. Þau gögn voru ekki tæmandi vegna þess að sóknirnar höfðu ekki allar skilað ársreikningum sínum til stofnunarinnar. Nefndin mat það engu að síður svo að gögnin væru nægjanleg til að byggja álit á. Eftir útgáfu áfangaskýrslunnar fékkst það sem upp á vantaði af gögnum frá Ríkisendurskoðun. Þau voru lesin inn í gagnagrunn nefndarinnar og við það varð sú breyting á niðurstöðunum að í stað þess sem áður hafði komið fram í áfangaskýrslunni, þ.e. að liðlega 50% aukning hefði orðið á fjölda þeirra sókna sem ekki náðu endum saman á árinu 2010 miðað við árið 2008 þá er nú ljóst að sú hlutallstala er 67%. Til viðbótar þessu óskaði nefndin eftir upplýsingum frá nokkrum sóknum í öllum landsfjórðunum um rekstur þeirra á síðasta ári og viðbrögð við skertum tekjum. Svör bárust frá sjö sóknum, fjórum á höfuðborgarsvæðinu, og einni í hverjum landshluta á Norðurlandi, Austurlandi og Suðurnesjum. Sammerkt er með þeim að alls staðar eru vandamálin orðin mjög alvarleg. Ljóst er að allar þessar sóknir verða gerðar upp með tapi fyrir árið 2011 þótt ársuppgjóri sé ekki alls staðar lokið. Lausleg samantekt á rekstraruppgjörum bendir til að samanlagt tap þessara níu sókna verði vel á annað hundrað milljónir króna og samanlagðar skuldir þeirra

eru vel á sjöunda hundrað milljónir króna. Alls staðar eru sömu lýsingarnar á viðbrögðum, eignum er ekki haldið við, laun eru lækkuð og starfsmönnum sagt upp, helgihald er dregið saman, æskulýðs- og eldri borgarastarfi er hætt, kórar eru leystir upp og allt menningarstarf ýmist skorið niður í nánast ekkert eða því beinlínis hætt. Kærleikspjónusta s.s. heimsóknir til aldraðra og sjúkra er dregin saman eða þeim hætt. Samandregið má segja að lýsingarnar bendi til þess að **óhætt sé að draga þá ályktun að grunnstoðir í starfsemi safnaða þjóðkirkjunnar séu að hruni komnar.**

Hér að neðan er birtur útdráttur úr umsögnum forsvarsmanna sóknanna.

Norðurland

Ljóst að sóknin er rekin með tapi árið 2011. Hef séð 9 mánaða uppgjör og þar er töluvert tap.

Við gripum strax árið 2009 til aðhaldsaðgerða, höfum frestað öllu viðhaldi sem hægt er fresta og þar sem húsmunir eða hlutir lágu ekki undir skemmdum.

Við höfum dregið úr starfinu hjá okkur, sagt upp skrúfað fyrir snjóbræðslukerfið og mokum ekki snjó nema athafnir séu í kirkjunni.

Samið upp á nýtt við kirkjuverði um aukið vinnuframlag fyrir sömu laun meira verður ekki gert á rekstrarsviði kirkjunnar nema þá að fara að loka henni einhverja daga í hverri viku sem er vandséð þar sem einhver starfsemi er þar alla daga.

Enn höfum við ekki dregið nema óverulega úr safnaðarstarfi en það er ljóst að það fer næst undir hnifinn ef ekki fer að rætast eitthvað úr tekjum okkar.

Sóknarbörnum hefur heldur fjölgað á þessum tíma frá 2009 -2011 ef það hefði ekki verið hefðum við orðið á draga saman í safnaðarstarfi.

Höfuðborgarsvæðið (1):

Laun hafa verið lækkuð og vinnuframlag í framhaldi af því. Enginn hefur verið undanskilinn nema ræstingin, sem hefur reyndar verið í algjöru lágmarki undanfarin ár.

Skorið hefur verið niður í stjórnunarkostnaði, eins og unnt er, en meginhluti hans er framlag kirkjunnar í héraðssjóð, þ.e. 5% af sóknargjöldum.

Skorið hefur verið niður í húsnæðiskostnaði, allt að einni milljón með ýmis konar rekstrarsparnaði, rafmagns- og ljósanotkun o.þ.h. svo og í öryggisþjónustu, en án þess þó að minnka öryggið.

Skorið hefur verið niður í helgihaldi og kærleikspjónustu, í helgihaldi fyrst og fremst í aðkeyptum flutningi, þ.m.t. kórsöng við guðspjónustur og messur, blóm eru ekki lengur keypt til að hafa á altari og í kærleikspjónustunni er niðurskurður í heimsóknarþjónustu til þurfandi sóknarbarna. Einnig hefur samvera með sóknarbörnum, einkum eldri borgurum og einstæðingum verið minnkuð frá samveru einu sinni í viku í að vera aðeins einu sinni á tveggja vikna fresti.

Við höfum orðið að fækka starfsfólki í barnastarfi og t.a.m. barnakórinn, sem byrjað var með fyrir nokkrum árum, hefur verið aflagður og tveimur kórstjórnendum sagt upp störfum. Fræðsluefni fyrir barnastarfið hefur verið skorið við nögl.

Skorið hefur verið niður í auglýsingum, höfum orðið að hætta við sameiginlega auglýsingu kirknanna á höfuðborgarsvæðinu um barnastarf kirkjunnar, auglýsum ekki lengur í hverfisblaðinu nema birtingin sé ókeypis og sama gildir um tilkynningar í útvarpi.

Afleiðingin er í fáum orðum sú að starfsemi kirkjunnar hefur verið skorin verulega niður, reynt er að viðhalda barna- og unglíngastarfinu, meðan annað starf líður fyrir fjármagnsskort, t.a.m. er ekki unnt að viðhalda sama stigi af þjónustu við eldri borgara í sókninni með ýmis konar aðstoð og heimsóknum, og er það mjög bagalegt þar sem mikið er af eldri borgurum í sókninni.

Það er einnig ljóst að ekkert má út af bregða, t.a.m. í viðhaldi kirkjunnar, allar viðgerðir eru kostnaðarsamar og geta kostað mikla fjármuni eins og raunin hefur verið undanfarin ár.

Höfuðborgarsvæðið (2):

Öll laun lækkuð um 10% (kirkjuvörður og organisti í 90% starfi og djákni í 40%)

Starfsfólki í barna- og æskulýðsstarfi fækkað

Æskulýðsstarf fyrir unglínga lagt niður

Kórustarf yngri barna lagt niður, tveir kórar

Djákni í 40% starfi einn með barnastarf og öldrunarstarf (fyrir neðan öryggismörk)

Öllum viðhaldsframkvæmdum frestað

Mikil lekavandamál þannig að t.d. þarf að breiða plast yfir altari í rigningum

Dregið úr öllum innkaupum, endurnýtt og sparað sem kostur er

Engar veitingar.

Engin blóm eða jólatré

Ekkert efni keypt fyrir barnastarf

Enginn styrkur vegna fermingarbúða

Hiti lækkaður

Auglýsinga- og póstkostnaður skorinn niður eins og hægt er

Sorphirðusamningi sagt upp

Öryggisgæsla minnkuð

Ekkert eftir nema að segja upp lykilstarfsfólki og leggja niður meira starf

Austurland:

Uppgjöri ekki lokið en ljóst að tap verður upp á ca. 1,8 m.kr.

Höfum reynt að halda í fullt safnaðarstarf auk þess sem við höfum frekar bætt í varðandi æskulýðsstarfið.

Það hefur þó gerst á kostnað fjárhags safnaðarins og síðustu 3 árin hefur söfuðnuðurinn verið rekinn með tapi. Tapið hefur verið fjármagnað með því að ganga á sjóði sem sóknin hefur safnað í og voru ætlaðir í aðra hluti eins og viðhald sem á móti hefur setið á hakanum.

Nú er staðan orðin þannig að við óbreytt ástand sjáum við okkur ekki annað fært en að draga úr safnaðarstarfi.

Höfuðborgarsvæðið (3):

Starfshlutföll starfsmanna hafa verið lækkuð og öðrum sagt upp.

Samtals fækkun um u.þ.b. 2 stöðugildi.

Launakostnaður lækkað frá 2008 um liðlega 40%.

Árið 2008 fóru 60,8% sóknargjalda í afborganir og vaxtagreiðslur lána. 2010 var þetta hlutfall 81,3% og 2011 86,5%.

Kostnaði við kirkjustarf haldið í algjöru lágmarki og engar endurbætur hafa átt sér stað á mannvirkjum og ekkert viðhald verið nema til að bjarga neyðarástandi.

Fyrir virðist liggja að óbreyttu, að leggja niður hluta kjarnastarfs og loka kirkjunni einhverja daga vikunnar.

Höfuðborgarsvæðið (4):

Starf æskulýðsfulltrúa í fullu starfi lagt niður um mitt ár 2011 og hálf starf prests verður lagt niður í sumar (2012). Starf meðhjálpara lagt niður. Skorið hefur verið niður í barna og æskulýðsstarfi og ýmsum öðrum þáttum kjarnastarfsins og ljóst að með sama áframhaldi neyðist söfnuðurinn til að leggja niður starfsþætti sem eru mikilvægir í samfélagi safnaðarins.

Söfnuðurinn greiddi upp allar langtíma byggingarskuldir fyrir 7 árum og stóð ágætlega, en nú er varasjóður að tæmast og þá mun halla hratt undan fæti.

Suðurland

Stefnir í tap upp á um 1,3 m.kr. á árinu 2011.

Sóknargjöld þyrftu að hækka 10 - 11% til að koma út á sléttu.

Óhjákvæmilegt viðhald kirkjunnar kostaði kr. 800.000.

Starfshlutfall organista var skorið niður um 20%.

Æskulýðsstarf í samstarfi við KFUM/K. hefur ekki verið skert en er að hluta fjármagnað með styrk sem fékkst frá hérðssjóði.

Suðurnes

Staða fjármála alvarleg. Stefnir í verulegt tap á árinu 2011.

Ekki til fjármagn í nauðsynlegt viðhald. Farið að bera á skemmdum vegna raka og annarra þátta á veggbiljum og í kringum lagnir í kirkjuhúsinu. Þá hefur orðið vart við leka á þaki kirkjunnar.

Orgel kirkjunnar er nánast ónýtt.

Safnaðarheimilið, sem vígt varið árið 2000 krefst æ meira viðhalds. Þakið lekur á ýmsum stöðum sem hefur skemmt múrklæðingu á veggjum.

Söfnuðurinn hefur varið öllum kröftum sínum í að safna í velferðarsjóð vegna slæms atvinnuástands. Einn starfsmaður kirkjunnar haldið utan um hjálparstarf í samvinnu við Hjálparstarf kirkjunnar.

Æskulýðsprestur starfar við kirkjuna og hefur presturinn náð einstökum árangri við barna og ungmennastarf.

Tónlistar- og menningarstarfið hefur að sama skapi vaxið mjög undir stjórn organistans en kórinn telur 70 manns og hefur staðið fyrir margvíslegum viðburðum sem hafa dregið að sér fjölda gesta.

Allt þetta er í uppnámi nú vegna þess samdráttar sem söfnuðurinn hefur mátt taka á sig.

AFLEIÐINGAR ÞESS AÐ SKERÐING SÓKNARGJALDANNA VERÐI VIÐVARANDI

Í þessum kafla verður leitast við að greina hvaða starfsemi sókna Þjóðkirkjunar telst til grunnþjónustu hennar. Þá verður jafnframt leitast við að meta afleiðingar skerðingar sóknargjaldanna á starfsemi sóknanna til skamms tíma og til lengri tíma. Að lokum verður síðan reynt að meta hvernig afleiðingarnar hafa áhrif á samfélagið til lengri tíma.

Kirkjuþing samþykkti árið 2010 þingsályktun um heildarskipan þjónustu kirkjunnar. Í ályktuninni er grunnþjónusta kirkjunnar skipt í eftirtalda meginþætti:

- a) Helgihald,**
- b) boðun og fræðslu,**
- c) kærleiksþjónustu, sálgæslu og hjálparstarf,**
- d) menningu og listir**
- e) staðbundna þjónustu.**

Þingsályktunin byggði á skýrslu nefndar sem lögð var fyrir kirkjuráð í september 2010. Í henni er grunnþjónusta kirkjunnar lýst og um hana fjallað ítarlega. Ljóst er af þeirri umfjöllun og skilgreiningunni sem að baki býr að ekki er margt í starfsemi kirkjunnar sem fellur utan grunnþjónustuhugtaksins, en ekki hefur verið unnin lýsing á þeirri starfsemi enda eðli máls samkvæmt afskaplega mismunandi eftir sóknum og eflaust víðast hvar engin s.s. í dreifbýli.

Öll starfsemi safnaða Þjóðkirkjunnar byggir á starfsmönnum hennar, vígðum sem leikum og launuðum sem sjálfboðaliðum. Söfnuðirnir hafa allir starfandi vígðan prest og hinir stærstu fleiri en einn sem taka laun sín úr ríkissjóði og þeir þurfa því ekki að fjármagna af sóknargjöldum en allt annað mannhald þarf að greiða með þeim. Þá er sjálfboðaliðastarf ekki án kostnaðar því margs konar kostnaður fellur til við það, sem sóknin þarf að greiða. Af lýsingu á fjárhagslegri stöðu þeirra sem nefndin hefur aflað sér er fullkomlega ljóst að ef skerðing sóknargjaldanna verður viðvarandi munu mjög margir söfnuðir þurfa að segja upp starfssamningum allra starfsmanna sem launaðir eru með sóknargjöldum. Nefndin benti í áfangaskýrslu sinni á að vísbendingar væru um þetta og nú er ljóst að þessi staða blasir nú þegar víða við, og að óbreyttu má búast við fjöldauppsögnum starfsmanna næsta haust. Verði þessi staða uppi er ljóst að söfnuðirnir munu þurfa að draga starfsemi sína mjög verulega saman. Ekki hefur farið fram formleg könnun á því hvernig það verði gert og það er eflaust mismunandi eftir staðháttum en af sjálfu sér leiðir að í lengstu lög verður reynt að draga sem minnst úr beinu helgihaldi og boðun og fræðslu. Það merkir þá að lista- og menningarstarfsemi er sjálfhætt og næst mun kærleiksþjónusta, sálgæsla sem ekki er beinlínis á vegum prestanna sjálfra og hjálparstarf á vegum safnaðanna leggjast af. Staðbundin þjónusta sem tilfærð er í skýrslunni er vegna sérstakra aðstæðna í söfnuði, svo sem vaxandi fjölda innflytjenda, breytinga á búsetu og þjónustu við ferðafólk og við fólk sem dvelst utan marka sóknarinnar s.s. í sumarhúsum. Reynt verður að lágmarka allan kostnað við slíka þjónustu sem merkir að henni verður ekki sinnt nema í algerum neyðartilvikum. Í mörgum tilvikum, einkum þar sem söfnuðir eru mjög skuldsettir mun þetta ekki duga og

jafnvel ekki heldur þótt helgihald, og boðun og fræðsla yrðu dregin saman svo sem kostur er þannig að við slíkum söfnuðum **blasir ekkert annað en gjaldþrot.**

Langtímaafleiðingar á starfsemi kirkjunnar ef skerðing sóknargjalda verður viðvarandi hafa ekki verið rannsakaðar. Af ofangreindri lýsingu má þó draga þá ályktun að ef **fjöldi sókna** verður beinlínis gjaldþrota eða þarf að gera nauðasamninga sem bindur allar tekjur þeirra langt fram í tímann, **annar hópur** þeirra hefur enga fjármuni til annars en að greiða af skuldum sínum, **þriðji hópurinn** getur aðeins haldið úti lágmarkshelgihaldi og þeirri boðun og fræðslu sem prestarnir sjálfir geta komist yfir en **engin sókn** getur sinnt neinni annarri af grunnþjónustu kirkjunnar þá eru meginstoðir kirkjustarfsins fallnar og kirkjan lömuð. Áhrif þessa fyrir samfélagið allt þarf ekki að fjölyrða um, jafnsamofin sem kirkjan er þjóð sinni og þjóðin kirkju sinni.

VIÐBRÖGÐ VIÐ ÁFANGASKÝRSLU STARFSHÓPSINS – TILLÖGUR FJÁRLAGANEFNDAR OG SAMÞYKKT ALÞINGIS.

Eftir útkomu áfangaskýrslu nefndarinnar var hún kynnt fjölmörgum aðilum og þar á meðal fjármálaráðuneytinu og fjárlaganefnd Alþingis. Fjárlaganefnd brást við með því að gera breytingatillögu við 3. umræðu um frumvarp til fjárlaga fyrir yfirstandandi ár. Tillagan fól í sér að samtals yrði 90 m.kr. hækkun á framlögum sem byggðu á innheimtu sóknargjalda og hún skiptist þannig að framlög til Kirkjumálasjóðs hækkuðu um 9 m.kr., framlög til sókna þjóðkirkjunnar hækkuðu um 61,2 m.kr., framlög til annarra trúfélaga hækkuðu um 8,3 m.kr. og framlög til Jöfnunarsjóðs sókna hækkuðu um 11,5 m.kr.

Greinargerð með tillögunni hljóðaði þannig.:

„Þjóðkirkjan hefur vakið athygli fjárlaganefndar á misræmi við útfærslu á niðurskurði framlaga undanfarinna ára. Þannig hafa framlög til sóknargjalda lækkað mun meira en sem nemur hagræðingarkröfu á almennan rekstur ríkisins. Innanríkisráðherra hefur skipað nefnd sem ætlað er að leggja mat á afleiðingar niðurskurðarins. Í kjölfar þess að nefndarálit verður kynnt ráðherra og Alþingi mun ráðuneytið bregðast við ábendingum með tillögum til Alþingis um breytingar á fjárframlögum við undirbúning fjárlagafrumvarps fyrir árið 2013. Með þessari tillögu er komið til móts við athugasemdir þjóðkirkjunnar með því að hækka framlögin um 5% frá því sem var í frumvarpi til fjárlaga. Í frumvarpinu var gert ráð fyrir að önnur rekstrargjöld en laun yrðu hækkuð um 5,3% milli ára. Sú ákvörðun náði ekki til sóknargjalda og er bætt úr því með þessari tillögu.“

Alþingi samþykkti breytingartillöguna og framlögin til sókna þjóðkirkjunnar hækkuðu um 5% frá því sem áður hafði verið ákveðið.

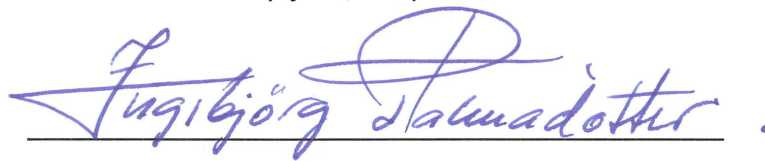
LOKAORÐ STARFSHÓPSINS

Í áfangaskýrslu nefndarinnar kom eins og áður segir fram að afleiðing þess niðurskurðar sem þá hafði verið ákveðinn á sóknargjöldunum væri sú að söfnuðum þjóðkirkjunnar væri gert að reka sig fyrir fjárhæð sem næmi 79,4 miðað við 100 á árinu 2008 meðan aðrir ríkisaðilar sem féllu undir IRR fengju fjárheimildir sem næmu 105,44. Kostnaður, sem fylgdi þróun vísitölu neysliverðs væri hins vegar almennt kominn upp í 128,19. Breytingin sem gerð var við 3. umræðu um frumvarp til gildandi fjárlaga olli því að vísitala sóknargjaldatekna til þjóðkirkjusafnaða hækkaði úr 79,4 og upp í 82,2. Leiðréttingin var því fyrst og fremst mikilsverð viðurkenning á því að jafnræðis hefði ekki verið gætt og tekjur af

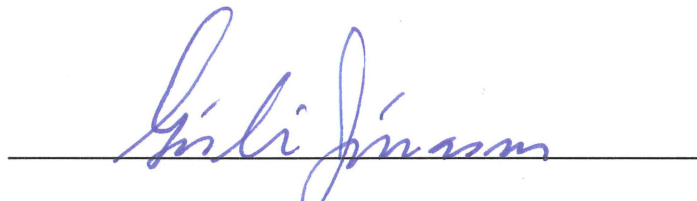
sóknargjöldunum hefðu verið skertar langt umfram aðra sambærilega aðila sem byggja rekstur sinn á framlögum á fjárlögum. Til að tryggja þetta jafnræði þarf mikið átak og nefndinni er ljóst að það verður ekki gert í einu skrefi. Nefndin hefur ekki beinar tillögur um hvernig þetta skuli gert, enda var henni ekki ætluð slík tillögugerð samkvæmt erindisbréfi. Nefndinni þykir hins vegar rétt að fram komi að með því að stíga nú það skref að hækka sóknargjöldin upp í 852 kr. á næsta ári úr 701 kr. mun vísitala sóknargjaldatekna Þjóðkirkjusafnaða að öðru óbreyttu hækka úr 82,2 á þessu ári og í 100. Þar með væri náð þeim árangri að bæta sóknunum liðlega tvo þriðju hluta þeirrar skerðingar sem þær sættu umfram aðra og unnt ætti að vera að bæta þeim það sem þá vantaði á árinu 2014. Þegar þeim árangri væri náð, yrði þess síðan gætt að allar hugsanlegar hækkunir fjárheimilda í formi verðbóta eða annars sem aðrir ríkisaðilar nytu, kæmu einnig til hækkunar á sóknargjaldatekjum þannig að fulls jafnræðis væri gætt. Nefndin telur eðlilegt að Þjóðkirkjan taki á sig skerðingu til jafns við aðrar stofnanir Þjóðfélagsins, en telur réttlætismál að bæta kirkjunni þá umframskerðingu sem hún hefur orðið fyrir, því það hljóta að hafa verið mistök að hún var skert meira en aðrar stofnanir. Að lokum minnir nefndin á, eins og hún gerði í lokaorðum áfangaskýrslu sinnar að jafnvel þótt sóknargjaldatekjur Þjóðkirkjusafnaðanna yrðu á næsta ári hækkaðar upp í 852 kr. liggur nærri að frá því skerðing þeirra hófst hafi runnið í ríkissjóð um tveir milljarðar króna af þessum tekjustofni safnaðanna vegna skerðingar umfram aðra.

Engin krafa er gerð um bætur vegna þessa en einungis sú réttlætiskrafa að söfuðirnir séu ekki því misrétti beittir að þurfa að sæta skerðingu umfram aðra.

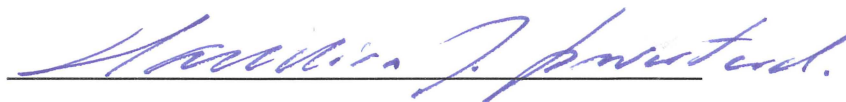
Reykjavík, 30.apríl 2012

Ingibjörg Pálmadóttir formaður

Gísli Jónasson

Halldóra Þorvarðardóttir

Oddur Einarsson

